

Nr 1 - 2018

Evo

Street art

- Världens största konst rörelse

Praktik inom LSS

- Från daglig verksamhet till jobb

Höganäs Saluhall

- Med känsla för kvalitet

Helsingborg - 75 år sen

- Vad hände då?

Krönika:

- Filosofi om empati

"Light from within" av Pernilla Gormélius

"Crossing the ocean" av Marre Svensson

Redaktion:

Redaktör:
Carl Ingelsson

Skribent, inläsning:
Fredrik Bernhoff

Skribent, inläsning:
Jacob Argelius

Skribent:
Chris Bergström

Skribent:
Rebecca Sundgren

Grafik, inläsning:
Christian Ulf

Illustrationer:
Alex Holmström

Skribent, grafik:
Pernilla Gormélius

Foto, grafik:
Eddie Olofsson

Foto:
Christopher Clarkson

Foto, grafik:
Marre Svensson

Foto och grafik:
Christoffer Herrstedt

Välkommen till det nya numret av Exo. Det har tagit lång tid, men det är ju så att saker händer som gör att planer får ändras. I vårt fall handlade det om att vi har flyttat till nya lokaler med allt vad det innebär. Vi har också blivit en fristående verksamhet. Detta är vi glada för, och vi jobbar med att få alla bitar på plats till ett ännu bättre SIA Media.

Vi bytte också format till förra numret, från A5 till A4, och tryckte tidningen på tryckeri för första gången. Detta har lett till att vi numera gör tidningen i ett annat program som är anpassat för detta. Men nu är allt på banan och det känns bra, riktigt bra.

Förändringar sker ju hela tiden, vi märker det med oss själva och i vår omvärld. Många oroar sig inför förändringar, man vet vad man har men inte vad man får. Men man kan välja hur man hanterar förändringen; en förändring som i början verkar negativ (ett förhållande tar slut, man mister jobbet) kan i förlängningen leda till något bra när man får lite perspektiv på det hela (förhållandet var egentligen inte bra, eller du fick ett nytt jobb som var mycket bättre). Så om man försöker se objektivt på det hela och fokusera på den positiva biten kan det bli lite lättare att ta sig igenom en jobbig förändring. För saker sker hela tiden utanför vår kontroll, det är inget vi kan göra något åt. Som John Lennon sa en gång: "Livet är det som händer medan vi är fullt upptagna med att göra upp andra planer".

Vi fortsätter med Exo som har förändrats många gånger sedan vi började ge ut den som Norrshedsbladet 2011. Den kommer att fortsätta förändras, men hur, det får framtiden utvisa. Vi försöker bara påverka det vi kan och göra vårt bästa. Och det är helt okej.

Carl Ingelsson

Lyssna på ledaren här

Innehåll:

Sid 4..... Street art i Helsingborg

Sid 10..... Praktik inom LSS

Sid 13..... Allt behöver inte kosta...

Sid 15..... Bakom kulisserna

Sid 16..... Saluhallen i Höganäs

Sid 22..... Filosofi om empati

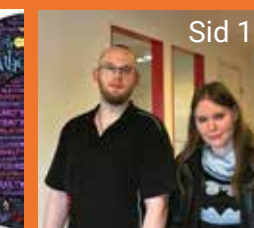
Sid 24..... Helsingborg för 75 år sedan

Sid 4

Sid 22

Sid 10

Sid 16

Sid 24

Exo ges ut två gånger om året av SIA Media, Vård- och omsorgsnämnden i Helsingborg.

Ansvarig utgivare: Sofia Andersson **Redaktör:** Carl Ingelsson **Mail:** siamedia@helsingborg.se

Facebook: www.facebook.com/SIAMedia.OiH **Hemsida:** www.siamedia-oih.se

SIA Media är en daglig verksamhet för personer med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning

Street Art

Den 21 September 19:00 1984 kom graffitin till Sverige. 2017 var det streetart-festival i Helsingborg och vägen dit har varit lång. En som i högsta grad var inblandad i den var Jimmy "Skize" Svensson, streetart- och graffiti-konstrnär, en pionjär som har varit en stor del av graffitiscenen sedan 80-talet. Han berättar om hur graffitin kom till Sverige, vad skillnaden är mellan graffiti och streetart och hur läget ser ut idag för denna konstform. Och sin egen historia förstås.

Skribent, grafik:
Pernilla Gormélius

Foto och grafik:
Christoffer Herrstedt

Den 21 September 19:00 1984 visades en dokumentär (som också blev bok) på Sveriges Television som hette Style Wars. Den visade hur det här fenomenet i USA, främst i Bronx i New York såg ut just då 1984. Bara en vecka senare var det en massa ungdomar som var ute och målade överallt.

Det är där det började med graffitin. Att skriva sin namn, tagen, på ett dekorativt sätt. Sedan kommer det in figurer och bakgrunder. Då börjar man komma in på det som är street art.

Graffitin skiljer sig mer från street art i det att det är motivet som är avgörande. I street art är det mer miljön och motivet i samklang; ser man ett hål i väggen så målar någon kanske en mun runt det och några ögon. Man gör någonting mer, men med graffiti så är det ofta namnet som ska upp, man dekorerar det. Man kan säkert se flera skillnader men det är den jag tycker är ganska tydlig mellan street art och graffiti. Utan graffiti så hade ju inte street art existerat. Graffitin började förgrena sig och nu har grenarna vuxit sig större än graffitin som idag är underordnad street art-paraplyet. Och graffitin är ju inte en homogen kultur heller, det finns det ju en massa stilar inom graffitin, allt från graffitibombare till graffitikonstnärer och allt däremellan.

Jimmy vid Berlinmuren

Lyssna på artikeln här

1984, när jag var 14, hade jag någonstans hört talas om det här med graffiti, kanske sett någon bild men inte förstått det, berättar Jimmy. Det fanns fler ungdomar som jag, visst hade det hänt att det fanns någon som skrivit "Break Dance" med prejbokstäver någonstans, men när den här dokumentären "Style wars" visades fattade man att det fanns en hel ungdomskultur runt det här, inte bara graffitin i sig. Veckan efter försvann alla sprejburkar hemifrån och från bilmackarna. Det var väldigt kul att få vara med på den här resan. Det är klart att man får någon sorts legendstatus därför att man var där på plats först. Jag var ju med då och hjälpte till med att bygga upp den Svenska graffitiscenen, var stilbildare för många i Stockholm.

Sedan försvann jag ett tag när jag började plugga konst och jobba som illustratör. Då blev det så att min konst kom i skymundan och istället lade jag all energi på att jobba kommersiellt med mina bilder. Men jag tröttnade på det, jag fick en stresskollaps till slut. Då bröt jag helt och hållet med den världen och försökte hitta min passion, det jag mådde bra av. Och sist jag mådde bra var ju när jag målade graffiti. Den fanns alltid med mig.

Samtidigt, att vara borta från scenen gjorde att jag blev placerad in i historien i bokhyllan. Jag fanns som ett namn, jag är omskriven i böcker redan på 80-talet men det var då. Scenen hade förändrats under 10 år, jag klev in på den här scenen igen och tyckte det var så skönt att ingen visste vem jag var. Några få, såklart, alla gamlingar visste vem jag var men scenen var helt ny. Det gick dock ganska snabbt att få upp namnet igen. Lite läskigt det här med att vara... det är lite stjärnstatus ibland, danskarna blir helt galna och börjar rulla ut röda mattan och ska bjuda in en till en massa festivaler och prylar. Den legendariska Skize liksom, jag har så svårt att förstå det.

När jag kom tillbaka tio år senare hade jag filtrerat min graffiti genom datorspel och genom att illustrera böcker. Jag plockade godbitarna av det jag fick som professionell konstnär, för även om jag hade haft det här uppehållet på 10 år så betyder det ju inte att min konst stått stilla.

Efter den här tiden så fanns det inte så mycket jag kunde identifiera mig med inom graffitis värld, jag tyckte att det var en ganska ointressant värld. Det som fascinerar mig är verkligen texter, det är en väldigt speciell grej. Det är verkligen en klubb för inbördes beundran, att se någon som gör en bra text, för mig är det verkligen skönsång, men jag är också en figurmålare.

All street art på detta uppslag utom delfinen skapad av Jimmy Skize

Och då är det inte graffitin jag inspireras av, utan då är det konceptkonst för datorspel som är den största drivkraften. Då är det inte spel som Halo eller Battlefield, utan jag vill ha lite mer twistade motiv. Färgstarka och knasiga figurer. Knasiga landskap och så där. Det älskar jag.

När jag kom till Helsingborg 2003 så var det första jag tänkte på att det är en väldigt fin och mysig stad. En underbar oas. Men ganska snabbt kände jag att det fanns mycket kulisser i Helsingborg, men ingenting bakom. I Helsingborg fanns ingen gatukonst över huvud taget, bara någon målning från 80-talet uppe vid Olympia samt en vägg vid Fontänhuset. Därifrån fram till jag kom hit så hade ingenting hänt. Det sa ganska mycket om gatukonsten här.

Sedan började jag forska i det här, att jobba för att förändra. Då stötte jag på det här med nolltolerans vilket är väldigt olyckligt. Nolltoleransen i Helsingborg har jag verkligen brunnit för att bryta ned. Vi måste ha väggar. Graffitin kommer aldrig att försvinna. Har man en värld som bedriver nolltolerans mot graffiti är det enda man har kvar en aggressiv klotterkultur. Det har jag alltid hävdad.

Det första projektet var på Drottninghög, det skulle bli en öppen vägg, men det motarbetades av politiker och höga tjänstemän. Istället bjöds det in några graffitimålare som fick göra en dekoration. Det var inte alls det jag ingick i projektet för, så jag blev oerhört besviken på det.

En nyckelingrediens till att graffitin har fått ett genomslag här i stan är att Ingrid, min närmsta chef, visade bilder från en workshop jag haft (för personalen på en utvecklingsdag) när hon var på en chefsmiddag. En chef som blev inspirerad kom från stadsbyggnadsförvaltningen, och han hade en personalgrupp han ville göra något kul med.

Detalj av väggmålning
av Telmo&Miel

Väggmålning av Henrietta Kuzica

Ingrid Olin-Månsson, Jimmys f d enhetschef, alltid öppen för nya idéer.

Det var arkitekter och olika typer av esteter som jobbade med plantering i staden, urban gardening, och invånarinflytande. Och alla blev helt hooked, de kände att de vågade släppa loss.

Det var då det här med Pixlapiren dök upp. I och med att områden skulle rivas så såg man det här som ett försöksområde där man kastade in allt. Invånaren får bestämma allt. "Jag vill bygga en gocart-bana", då kör vi på det. "Jag vill ha ett café", då kör vi på det. "Jag vill ha en skateboard-ramp", då kör vi på det. Det är stadsförvaltningens hela idé med Pixlapiren, att vi testar. Går det åt skogen så har vi alla fall provat det, och graffitin är en av de sakerna. Det är byggt mer än 140 meter vägg totalt. Det är en av de största fames (område med öppna väggar) i Sverige.

Och där hade jag Palle Lundbergs, stadsdirektörens, hela ledningsgrupp med alla förvaltningschefer i stan på workshop (alltså inte den politiska ledningen). De tyckte det var jättehäftigt, framför allt Palle var helt exalterad; han ville ha muralmålningar överallt. Han bad mig måla Öresundskrafts

Väggmålning av Tim Nedrup

skorsten men jag vågar inte, den är ju 50 meter hög! Jag klarar inte av att hänga i något rep! Sen är det ett stort tak på en byggnad i hamnen, den syns ju från Helsingör, den ville han också ha målad. Man skulle kunna göra något där men jag skulle aldrig palla det, taket är enormt, flera hundra kvadratmeter.

Det som har hänt i Helsingborg är en ketchup-effekt. Det började med en workshop med mina kollegor, sedan en workshop med Stadsbyggnadsförvaltningen och till slut en med stadens ledning.

Art Street festivalen, eller rättare sagt projektet med Art Street HBG som jag var inblandad i, det var ju också ett sätt att skapa, ge Söder en stämpel, få fram kulturen, få fram invånaren. Jag vet inte om det är politikerna som har inflytande men de brukar ju ha det, gällande stadsbyggnader i alla fall. Det är de som äger projektet ihop med kulturförvaltningen, och kommer de på att det här är intressant så är de nog beredda att gå in även 2018 och kanske göra någonting större. Jag kan ju tro att man bygger vidare på andra väggar så att Art Street 2017 får leva kvar som sin bild; sen kommer 2018 så kan man kanske följa det här.

Förra festivalen målade vi ju på allt. Jag och Tim (kollega) målade en skåpbil, sen målades den här båten och sen målades en helikopter som flög in och landade i norra hamnen på torget vid teatern, sen flög den iväg. I år målade jag inne på Knutpunkten. Jag var med som en konsult i projektet för att berätta hur en graffitimålare tänker, vad man behöver och försöker förmedla.

Det var ett kommersiellt uppdrag men jag kände att det låg så nära mig och jag fick fria händer och det var det jag skulle komma till med graffitin, att jag skulle få illustrera eller göra någon sorts poster eller reklam för projektet.

Jag vill inte kommersialisera mitt måleri, utan jag vill behålla passionen i det. Lite som Ferdinand, att jag trivs bättre under min egen korrek och lukta på blommorna. Sedan får alla andra springa runt på arenan och fåttas.

Jag måste inte vara i rampluset hela tiden. Att Pixlapiren finns är egentligen vår stora kamp, att nå dit. Det är dit vi går för att lukta på blommorna under vår korrek. Det är helt underbart.

Graffiti är frihet, det är ingen som bestämmer. De som jobbar med graffiti idag, de som är aktiva, har drivkraften att vi tycker om att skapa och vill gärna göra det i storformat. Vi köper gärna vår egen färg, bara ge oss en vägg så målar vi utan betalt så det säger rätt mycket.

Graffitin började ju som en ungdomskultur, men idag är den inte det längre, här sitter ju jag och börjar närma mig 50 års ålder. Mina kollegor från den tiden, de som jag såg upp till, har ju passerat 60 liksom, snart i pensionsåldern.

Graffiti är världens största konströrelse, genom tiderna skulle jag vilja påstå. Det finns ingen samtida konströrelse som har haft så många deltagare tidigare. Det är flera hundra tusen, det är jag absolut övertygad om, det är en jättestor kultur. Den bjuder in alla, det började lite grann som rebelliska killar i New York och Bronx, men idag är det alla möjliga, det är både gamla och unga, tjejer och killar.

Det verkar ju vara så att allt det här med street art börjar bli mer och mer accepterat och uppskattat, till och med äldre kan komma fram och tycka det är fint målat och bli glada. Till sist så måste ju de som sitter lite högre upp också se hur positivt det påverkar samhället och människorna och att det faktiskt är en erkänd konstform.

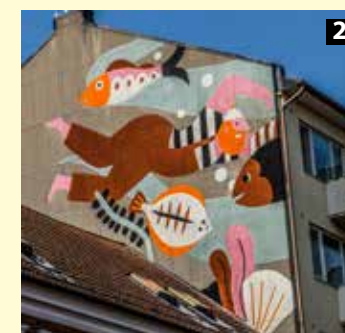

Väggmålning av Henrietta Kuzica

1. Jimmy målar inte bara väggar, han har målat fordon också, till och med en helikopter.

2. En husvägg på Södergatan av Ilse Weisfelt, mitt emot kyrkogården. Roligare att titta upp och upptäcka saker än att titta ner i mobilen...

3. Väggmålning av Telmo&Miel på Norra Strandgatan mellan rådhuset och Kullagatan.

4. Målning av Jimmy till HX-festivalen 2014, ute på Strandvägen.

5. Utsidan på Rockbåten i Cityhamnen, målad av David Walker, även den till HX-festivalen.

6. En liten bit av Pixlapirens "fame", som är en av Sveriges största. Denna del målades av Jimmy.

Skribent:
Rebecca Sundgren

Lyssna på artikeln här

När de dagliga verksamheterna inom Arbetsmarknadsförvaltningen gick över till Vård- och omsorgsförvaltningen årsskiftet 2016-17 följde även arbetsanpassarna med. Dessa har under ett antal år jobbat med att få deltagare med funktionsvariationer ut i arbetslivet eller till studier.

Det har främst handlat om praktik på arbetsplatser, och det har också ibland lett till riktiga jobb. Men alla är ju individer och klarar av olika mycket. Vägen kan vara olika lång, därför är det här arbetet individanpassat. I denna artikel får ni några exempel på hur det fungerar för några deltagare, vilka möjligheter som finns och hur man arbetar med detta. Vi börjar med Lisa.

Lisa, 39 år, är en deltagare som för närvarande enbart är på daglig verksamhet. Hunddagiset har hon varit på i 15 år, och anledningen är att hon trivs med tryggheten och att ha stabila rutiner. På fritiden hjälper hon också till på Olympia, hos HIF som en sorts hjälpreda, berättar hon. Hennes mål är att så småningom komma ut på praktik och slutligen få ett jobb, för hon skulle gärna vilja tjäna lite egna pengar. Hon hoppas att det hon har lärt sig på Hunddagis kan komma till användning, både kunskapsmässigt och till exempel att följa instruktioner och passa tider.

Fredrik, 30 år, är både på praktik och daglig verksamhet. Han har praktiserat i Mörarps församling sedan 2012 och varit på SIA Media nästan lika länge. På praktiken hjälper han mest till med lunchserveringen men har även fått hålla i andakten. På SIA Media har han många arbetsuppgifter; han är Facebookredaktör och lägger ut de flesta inläggen, han jobbar med tidningen Exo och är bland annat ute och gör intervjuer och läser in artiklar och mycket annat. I hans fall har han inte direkt användning av det han lär sig på SIA Media på praktiken, men säger att det är aldrig fel med kunskap; det man lär sig bär man ju med sig i resten av livet.

Markus Barnholdt och Rebecca Svensson

Han berättar att han gillar variationen av att röra sig i två olika världar, varje plats har sin charm, men i framtiden är det inte otänkbart att han lämnar SIA Media för församlingen och utbildar sig inom kyrkans värld.

Fredrik Bernhoff

Ida Mirsch

Ida, 22 år, har haft praktik på Tussi förskola sedan april 2017. Hon har haft många andra praktikplatser och sommarjobb tidigare, t ex äldreboende, Maxi och ridskola. Ida har inte varit på någon daglig verksamhet, utan har hela tiden varit på praktik eller sommarjobb. På den senaste praktiken kände hon sig utnyttjad så hon slutade, och fick sedan denna praktik genom sin pojkvåns faster som äger förskolan. Här trivs hon så bra att hon på morgnarna stiger upp med glädje när hon ska gå till jobbet.

Ida älskar barn och hoppas att praktiken så småningom kan leda till anställning. Hennes arbetsuppgifter består mest av städning och bakning, men hon hoppas att hon kan vara med i barngrupperna i framtiden. Hon känner också att hon har mycket användning av det hon gör och lär sig på förskolan i vardagen.

Markus, 28 år, har en anställning på Jetpak där han har varit i snart 2 år. Han har alltid gillat att jobba med bilar, och tycker om frihetskänslan med att köra bil. Så det har varit hans mål i livet, och efter att ha haft några andra andra praktikplatser där han bland annat tagit hand om och tvättat kommunens bilar hamnade han på Jetpak.

Det tog en vecka att få praktik, vilket han hade i ett halvt år innan han blev provanställd i ett år. Nu har han en anställning på 4 timmar om dagen, man har hittat en balans som funkar just för Marcus. Ibland kan det bli övertid då han får långturer som till Småland eller Göteborg, men det är inga problem för Marcus. Han älskar att köra bil och "man får ju se sig runt om i Sverige".

Han är mycket glad för sin anställning och sina arbetskamrater där han är en i gänget. Han har hela tiden blivit behandlad med respekt för sitt funktionshinder och önskar att andra företag följt Jetpaks exempel så att fler personer med funktionshinder också kan få den chans Marcus fick.

Kenny var Marcus chef på Jetpak då Marcus fick praktik. När Kenny fick frågan om Marcus, som gärna ville köra budbil, kunde få praktik kände han igen känslan. Så han tyckte det var en självklarhet att han skulle få chansen, särskilt eftersom Kenny hade tid över för att lära upp Marcus. Det gick mycket bra, Marcus utvecklades fort och var duktig i arbetet så det var självklart att han skulle vara kvar.

Något som gläder de på Jetpak är att Marcus alltid är så glad, och skulle han sluta nån gång i framtiden skulle Kenny rekommendera honom som en bra arbetskamrat som är duktig på det han gör. "Självklart måste Marcus få extra stöd och få saker förklarade för sig mer, men så länge man inte blir arg på honom när det går fel är han i princip som alla andra, en i gänget" säger Kenny.

"Vi har gett Marcus chansen att bli vad han vill, det är han värd eftersom han levererar så bra; det blir ju dubbelvinst!"

NAVIGATOR

Petra Benke jobbar på *Navigator – vägen mot arbete*, som arbetsanpassare vilket hon har varit i ca 10 år. Arbetsanpassare jobbar med att få ut deltagare i den öppna arbetsmarknaden och ge dem det stöd de behöver. Arbetet kräver utbildning och Petra har gått både sociala omsorgsprogrammet, supported employment och MI.

Vägen ut på arbetsmarknaden kan se olika ut, vissa provar på olika yrken/arbetsplatser, vissa tar stöd för att hitta en utbildning eller praktik som passar. Det finns inga färdiga platser, de utgår från deltagarnas förutsättningar och önskemål.

Arbetsanpassarna arbetar numera tillsammans med *Navigator* som är en förberedande verksamhet. Navigator förbereder deltagarna inför praktik/studier genom att lyfta fram kunskaper, resurser och förmågor som behövs för att matcha dem mot de praktikplatser och arbetsuppgifter på den öppna arbetsmarknaden som passar bäst. Man gör också studiebesök och praktikintervjuer på olika arbetsplatser.

Personalen på Navigator stöttar deltagaren att ta fram sina intressen och förmågor för att de ska kunna matchas rätt mot sina mål. När deltagaren är klar och vill ut på öppna arbetsmarknaden kopplas arbetsanpassarna på. Arbetsanpassarna har ett samarbete med arbetsgivare i näringslivet och är med i Helsingborgs företagsgrupper.

Arbetsanpassaren stöttar deltagarna och följer upp deras framsteg på praktikplatsen. Ibland har deltagarna redan en plan och önskemål om praktikplats, ibland får arbetsanpassaren hjälpa till att matcha. För även om man har en plats i åtanke så krävs det förarbete, man måste hitta en plats innan man kan ta dem dit.

Petra Benke, arbetsanpassare

Hur mycket deltagaren ska jobba är baserat på vad de orkar, oftast mellan 4-8 timmar om dagen. Målet är heltid, men man börjar kanske med ett par dagar i veckan och ökar succesivt tills deltagaren hittat sin nivå.

I början av praktiken kommer arbetsanpassaren ut till arbetsplatsen en gång i veckan, men efterhand blir uppföljningarna glesare. ”Jag hade en kille på ett företag som började sucka varje gång vi hade uppföljningsmöte så jag undrade vad det berodde på och gick till min chef. Hon bara skrattade och sade att jag hade lyckats, han behövde ju tydligen inte min hjälp längre.”

”Ibland blir det såklart stressigt, man räcker inte riktigt till. Vi har ett önskemål; att vi skulle behöva en manlig handledare. Det skulle vara bra eftersom vi har så många manliga deltagare; särskilt ute på mer fysiska eller typiskt manliga arbetsplatser som lager mm.”

Just nu är det ett 70-tal som är ute på företag, och ca 20 personer som är inskrivna på Navigator. Petra är ansvarig för 24 stycken, av dessa har 3 fått anställning i år.

Petra avslutar: ”Det känns självklart bra när man får ut dem till en anställning men det är klart att man saknar vissa. Vissa hör av sig efteråt och andra bara försvinner in i sin nya anställning. Killen jag nämnde innan har nu fast anställning.

Det är en av de bästa delarna med det här jobbet, att man kunnat hjälpa personer så de hamnar på rätt plats i livet, där de vill och förtjänar att vara. Det gör en varm i hjärtat och mycket glad”.

Allt behöver inte kosta pengar...

Det är inte alla som vet om det, men det finns en del saker att göra i Helsingborg även utan pengar. Det gäller att hålla ögonen öppna och hålla koll. Till exempel kan man gå på olika föreläsningar på stadens olika bibliotek, dit kommer också författarbesök. Det finns också mycket gratis inom flera kulturinstitutioner för alla smaker. Så här är lite kort om vad som finns, och det är ju faktiskt så att man kan lära sig något också.

Biblioteken och Idé A Drottninghög

För att börja med biblioteken så är det mycket som händer. Till exempel är det på Idé A många intressanta föreläsningar med både kända och okända personer inom många områden. Till exempel har det varit Sven Melander om mat, Martina Haag om sitt författarskap och Bosse bildoktorn. Vissa föredrag kan hållas på stadsbiblioteket om man förväntar många deltagare. Men även stadsdelsmammor, hälsa, film, utflykter och fester och andra arrangemang t ex för barn och unga står på programmet.

Och detta gäller på alla bibliotek i Familjen Helsingborg; slöjd, filmning, språkcafé och läxhjälp mm. Det är bara att hålla sig uppdaterad på sidan www.bibliotekfsh.se/calendar

Dunkers kulturhus

Rum Ett har varierande utbud med fri entré. Man har även olika temavisningar, även de med fri entré. Här finns också Filosofiscafé och Lunchföreläsningar. Två exempel är ”Vad är ett minne?” och ”Alla är lika värda. Vad betyder det?” www.dunkerskulturhus.se

Kulturmagasinet har gratis-dagar, oftast tema-dagar.

Helsingborgs stadsteater håller öppna repetitioner, några veckor före föreställningens premiär. Helt gratis!

Skribent: Chris Bergström

Lyssna på artikeln här

Stadsvandringar – kolla in <https://foretagare.helsingborg.se/event/stadsvandring-helsingborg/>

Förutom stadsvandringar finns det naturguidningar. Kolla in

www.helsingborg.se/naturguidningar. OBS! För vissa av guidningarna är antalet platser begränsat och du behöver anmäla dig till Helsingborg kontaktcenter om du vill följa med.

Det finns också museum med fritt inträde, Helsingborgs Skolmuseum och Medicinhistoriska Museet är värda ett besök. Även alla stadens kyrkor finns att besöka.

Foto, grafik:
Eddie Olofsson

Abstrakta bilder av Eddie Olofsson

Bakom kulisserna

Lyssna på artikeln här

Skrädder, inläsning:
Fredrik Bernhoff

Det råder febril aktivitet veckan innan premiären. Från vänster till höger: Birgit Mårtensson, Harriet Cronström, Görel Engstrand och Karin Ericsson.

När denna tidning ges ut är Fredriksdalsteatern i full gång med att spela sommarens föreställning "Fars lilla tös". Vi som går och tittar ser ju av naturliga skäl bara skådespelarna, men det är ett stort maskineri bakom kulisserna som får det hela att fungera. Scenografi, rekvisita, ljud/ljus, kostym, smink, regi, producent, scenarbetare, café, program, och mycket mera måste fungera för att vi ska kunna njuta av föreställningen. Så här sista veckan före premiären träffade vi Görel Engstrand mitt i en kostymprovning.

Görel Engstrand är kostymdesigner. Hon berättar:

- Normalt sett är det en ansvarig, men denna gången är vi tre då jag tyckte att det är väldigt roligt att hitta på saker när man är en grupp. Birgitta och Karin som är jätteskickliga skräddare är också meddesigners. Alla deras kunskaper och erfarenheter är värdefulla, jag ska inte bara komma och bestämma. Vi bestämmer tillsammans med regissör och skådespelare hur figurerna ska se ut.

- Vi började i oktober med att göra kostymer till affischen, och i Januari hade vi manusläsning där man fick reda på hur regissören och koreografen hade tänkt. Sedan börjar vi plocka fram förslag och idéer på kostymer som man provar på skådespelarna och diskuterar med dem. Det måste alltid ske i samråd med skådespelaren, de måste känna att de trivs i kostymen, att rollen fungerar för dem.

- Man kan faktiskt säga att detta är en återvinningsföreställning i mångt och mycket. Vi har ju plockat från förrådet och sytt lite nytt, men det är inte mycket. Man kan ha ett 70-tals plagg som man syr om till ett 20-tals plagg till exempel. Det är väldigt roligt! Det är några charleston-klänningar som var med på Fredriksdalsteatern för många år sedan, de har vi piffat upp så nu är de på igen! Det är ett skönt tank då det blir en helt annan budget, det kostar inte så mycket. Och så är det mycket mer spännande när man får hitta på, klippa och klistra, väldigt inspirerande.

- Nu en vecka innan premiären är det mycket justeringar för då kommer sanningens ögonblick. Igår var första gången vi såg alla kostymerna på samt sminkningen och håret, och det är alltid ganska chockerande för alla. Nu gick det bra, men det är mycket pyssel. Till exempel har vi Birgitta som gör fyra olika roller, den ena tokigare än den andre. I några av dem har hon exakt fyra och en halv minut att byta från klänning till den engelske författaren Mornington. Så det är påklädharjäl, kardborrband, isydd mage och det ska gå fort!

- Det är att göra ända till premiären med finjusteringar, det är som att måla en tavla; man backar lite och ser att det ska vara lite mer grönt här, en annan hatt, en blomma i knapphållet. Det är en väldigt rolig period.

- Totalt är det ca 50 kostymer och kanske 30 peruker på 14 skådespelare och dansare. Dansarna är inne på fyra olika ställen med tre olika kostymringar, bara det är tjugo kostymer.

Görel Engstrand, kostymdesigner

- Efter föreställningen hamnar kläderna på Hillesgårdens klädförråd. Därifrån hyr vi sedan ut till privatpersoner, filmare och reklambyråer. Tack vare samarbetet har vi ett väldigt fint uthyrningsförråd med allt från medeltiden fram till idag.

- I år är det många jubileum; Eva fyller 75 år och har huserat på Fredriksdalsteatern i 25 år. Jag har jobbat i 50 år som kostymdesigner och hela Fredriksdals Friluftsmuseum fyller 100 år. Så vi hoppas att många kommer för att se föreställningen, för roligt kommer det att bli, det kan vi garantera!

Saluhallen

...i Höganäs

Figurin i brons från yngre bronsåldern som hittades längst ut på Kullen. Den finns i Höganäs Saluhalls logga för att visa på den starka lokala anknytningen.

”Höganäs Saluhall, det kan ni ju göra något på!” Det var kommentaren från en kollega när vi diskuterade vad detta nummer av Exo skulle innehålla. Kollegan var den enda vi kände till som varit där, och han pratade varmt om stället. Det visade sig vara många som kände till saluhallen utan att ha varit där, så varför är det så förhållandevis få Helsingborgare som tar en sväng till Höganäs Saluhall när det ligger så nära, och har så mycket att erbjuda?

Det verkar vara längre från Helsingborg till Höganäs än tvärtom, svarar Rikard Johansson med ett skratt!

Rikard är driftsansvarig för hela Höganäs Saluhall, och tillsammans med honom och Eva-Kari Ristarp-Steen som är butiksansvarig i Saluhallen får vi en trevlig pratstund om hur det är att driva ett så speciellt ställe som saluhallen.

Hur kom ni på iden att starta en saluhall i Höganäs?

- Egentligen började det på Grand Hotell i Mölle 1999/2000 med lokalt förankrade råvaror, berättar Rikard. Det var ju egentligen drivet i köket som var vår inspiration, för skulle vi ha bra saker då gällde det att ge sig ut och leta. Vi började knacka på hos uppfödare och jordbrukare, började handla produkter av dem och detta mynnade så småningom ut i en skördefest på Krapperup. Detta gjorde vi i sex år, sen blev det ett ställe som hette Fyra Vänners Matbutik. Av olika orsaker blev det svårt att sköta den, och så blev den här lokalen ledig, på den vägen är det. Det var ju egentligen ett samarbete med småskalig odling och uppfödning som ledde till detta, sen att det blev just den här formen är nog mer en tillfällighet tror jag.

Överst: Saluhallens café
Mitten: Rikard Johansson, Driftansvarig för Saluhallen
Nederst: Eva-Kari Ristarp-Steen, butiksansvarig i Saluhallen

Har ni haft någon förebild eller inspirationskälla?

- Det finns en massa trevliga och spännande saluhallar i Europa och runt medelhavet där man träffas, handlar, doftar, lyssnar, och allt vad det nu är. Till exempel lämnar La Boqueria i Barcelona ingen oberörd. I Italien finns det härliga marknadsplatser och saluhallar man varit på. I Stockholm finns det marknader, vi har de fantastiska Torvehallarna i Köpenhamn. Någonstans lokalmässigt är vi ändå där och nosar lite på det kan jag tycka, vi lever ju mycket på vår interiör.

- Jag tänker också på att man gillar att se var saker kommer ifrån, inflikar Eva-Kari. Man är mycket mer medveten idag och har större krav på vad man äter och hur det är producerat.

Hur har mottagandet varit sedan ni startade?

- Fantastiskt! Det var många som undrade "hur kan man starta en sådan här enhet i Höganäs, varför inte i Malmö eller i Helsingborg?" Vi har mycket tillresande, om inte annat så passerar väldigt mycket människor vissa delar på året. Det är ju ändå här vi är verksamma, det är här vi känner grunden och värdegrunden, uppfödare och odlare, så valet var inte så svårt. Fem år senare finns vi ju fortfarande kvar och tillströmningen är stor, vi har fortfarande kunder som fem år efter starten är här för första gången.

- Den enda kritik som jag har upplevt är att vi inte är så synliga, säger Eva-Kari, att man förstår inte hur man ska hitta hit. Numera är det skyltat. Samtidigt har vi en ganska låg profil medialt.

Hur väljer ni ut ert råvarusortiment, och utbud av andra varor som ni säljer?

- Det sker löpande. Vi har vissa fasta varor som vi har jobbat med under många år, samtidigt söker vi själva aktivt på mässor och marknader, även enskilda produkter. Folk ringer hela tiden och frågar "kan inte vi få en liten hyllplats hos er", och på så sätt får vi möjlighet att prova om produkterna håller för vårt sortiment, men vi får sälla en hel del också. Vi måste hela tiden ligga steget före i vår tanke, "vad skulle vara intressant för våra kunder?"

- Vi är som bläckfiskar, säger Eva-Kari. Man får ha tentaklarna ute hela tiden. Det är också lätt att en butik blir en nischad presentbutik, målet är att behålla någon form av folklighet så att man faktiskt kan handla både öl, socker, margarin och dagligvaror.

Byter ni ut era varor och andra produkter efter säsong?

- Det sker per automatik, förklarar Eva-Kari. Våra inköpskanaler styr också vårt varusortiment. Svampförsäljaren knackar på när han har något att sälja, kan man säga. På så vis blir det en naturlig växling där årstiderna får bestämma. Det kanske inte heller är nyttigt att allting finns tillgängligt jämt.

Finns det någonting som ni tycker saknas i ert sortiment?

- Jag är väldigt glad för fisk och skaldjur, svarar Rickard, och vi har provat att ha det, men en fiskdisk mäktade vi inte riktigt med tyvärr. Det finns bra alternativ med allt ifrån Mölle Fiskröckeri som ligger 800-900 meter härifrån. Fiskdisken på Citygross har energiska och trevliga människor. Det finns ingen anledning att ha bara för att ha.

Är allt ni säljer närproducerat?

- Nej, det är det inte. Det närproducerade är ständigt närvarande, men samtidigt kan vi inte helt förlita oss på det.

- Vi har ju vårt eget varumärke HDO, (Höganäs Delikatess Original) berättar Eva-Kari. Det går under Höganäs Saluhall, och det hittar vi här på hyllorna med allt från saft, sylt och marmelader. Vi har ungefär 50-60 egna produkter som vi tillverkar beroende på säsong och år. Det jobbar vi på att marknadsföra utåt.

- Vi jobbar hela tiden med att se vad som ska utvecklas och utökas, fortsätter Rikard. Samtidigt finns det ekonomiskt hållbara produkter även från Italien, Spanien och andra länder. Vi försöker hitta en profil, en kundmatchning, där vi försöker att tillgodose kundernas önskemål.

Lyssna på artikeln här

Skribent, inläsning:
Fredrik Bernhoff

Foto och grafik:
Christoffer Herrstedt

Hur tänker ni kring rättvisemärkt och fairtrade?

- Det är en ständigt närvarande fråga. Sedan är det inte alltid lätt att följa det fullt ut, då man inser att den marknaden inte riktigt funkar som den borde. Man kan hitta produkter här som inte går under det epitetet, men de har andra kvaliteter som gör att vi valt dem istället. Och även om man skulle vilja vara ekologisk rakt igenom så går heller inte det att genomföra riktigt.

Vi vet ju att vi tar mer av jordens resurser än vad vi tillför, det är något vi måste tänka på. Därför hade vi i våras en earth day där vi skänkte pengar till återplantering av regnskog. Då hade vi föreläsare och försökte lyfta matens forum en nivå till, även in i det politiska rummet. Det ämnar vi att fortsätta med.

Vilka produkter säljer ni mest av?

- Jag tror nog att det är våra egna produkter, säger Eva-Kari. Vi har en mandel och ruccola-pesto som alltid leder försäljningsmässigt. Det är väldigt roligt. Efter det skulle jag nog tro att det är kött och ost.

Bröd säljer vi också jättemycket av. Många vet inte om att vi har ett eget bageri och konditori. Det är fantastiskt bra bröd.

Finns det något i ert sortiment som ni är extra stolta över?

- Jag skulle vilja säga korvarna och brödet, fortsätter Eva-Kari, men allt vi producerar själva är vi väldigt glada över. Annars hade vi inte lagt ut det till försäljning.

- Känslan av att alla bidrar med något är oerhört positivt för oss, men även för bygden, fortsätter Rikard. Det gäller att få med alla om att vi faktiskt ska vara stolta över att jobba här. Sedan är vi stolta över att vi lyckas få in grejer först av alla i hela Sverige. Det är en drivkraft. Kan vi få kunder att åka upp till Stockholm och tala om att de har köpt saker härifrån så är vi en form av trendsättare i genren. Vi sticker ut hakan och säger att det är där vi ska vara, och det är där vårt självförtroende ska ligga.

Hur många besökare har ni ungefär på ett år?

- Det är mycket beroende på säsong. Vid något tillfälle hörde jag en siffra på ca 1000 per dag i juni eller juli för hela huset, berättar Rikard. Vi satte dit ett räkneverk då vi tyckte att det skulle vara roligt att se, men det gick faktiskt sönder, så vi har faktiskt ingen aning.

Har ni speciella temadagar eller andra aktiviteter?

- Som enskild aktivitet är det nog julbordet som är populärast. Vi har även Oktoberfest. Ibland kör vi kurser och de är också populära, men de är under begränsade tider när vi hinner och kan. Sedan är saluhallen i sig en aktivitet som lyckligtvis är populär.

Säsongsmässigt har vi ju haft tema i stort sett varje helg i resturangen i vissa delar. Ibland dukar vi upp med indisk mat med indiska kockar, thailändsk mat på lördagar eller fransk touch.

Sydkoreansk grillbuffé; vi har två sydkoreanskor från Grand Hotel som förser oss med råvaror och kryddor, samt instruerar oss och lär oss hur man gör t.ex. kimchi. Vi har så många i vårt maskineri med annat ursprung så det är alltid kul att kunna presentera något sådant. Och musikkvällarna brukar alltid vara välbokade, men vi har valt att inte ha så mycket kvällsaktiviteter, det finns så många andra som har det. Men man kan ju alltid boka för bröllop och kalas, slutna sällskap.

Vilka visioner och drömmar har ni för framtiden?

- Vi ska bli bättre på förvaltning och att hitta strukturer. Att expandera på rätt sätt i rätt takt. Vi vill inte spreta, då det finns mycket som man vill kasta sig in i. Vi har en styrgrupp som arbetar med den biten. Eftersom vi är en ägare så har vi en fördel med att vi kan ta våra egna beslut, istället för att vi skulle haft tjugo olika företag som skulle komma överens.

Vi jobbar också på att synliggöra vårt egna sortiment och kommer att bygga ut med ytterligare 120 kvadratmeter där vi ska ha en produktionslinje. Vi har ett samarbete med partners i Oskarshamn, Kalmar och Växjö.

Det är också en Food bus på ingående, vi har köpt en nio meters gammal Scania Vabis som håller på att renoveras. Vi tänker att den ska verka som en spännande matupplevelse, men samtidigt att det dukas upp som en liten närbutik eller saluhall som koncept.

- Man får även titta på vad som finns runtomkring oss som görs väldigt bra – och då är det bättre någonstans att låta dem växa och blomma. Det är otroligt viktigt för oss att det

finns en boom i Höganäs. Det gör att entreprenörsandan blir ganska stor. Det är ingen hejd på vad folk tror på idag och det gör ju att folk tycker att det är spännande att komma också. Det är vi beroende av, så vi vinner ingenting på att peta i allt. Vi ska bli bra på det vi gör.

- Men att entusiasmera våra kunder är framförallt den stora utmaningen så att

man hela tiden har en besöksström som kommer hit och är glada. Att man märker på människor att de inte tycker att det här är något de redan har sett. Att man alltid ska kunna hitta någonting nytt!

Filosofi om *empati*

"Början på vishet är att kalla saker för sitt rätta namn"

Empati är en instinktiv färdighet, lite som balans eller humor. Praktiskt taget alla har färdigheten och använder den utan att tänka på det, men den går att träna. Empati är inte att förväxla med sympati, vilket är att hålla med någon annans känslor.

Lyssna på artikeln här

Empati är att förstå hur någon känner, sympati är att hålla med dem. Empati är att förstå att pojken som tappade sin glass är ledsen, sympati är att bli tårögd själv när du ser hans Daimtopp i gruset.

Empati är att förstå hur arg galningen i skåpbilen är, sympati är att försvara honom istället för hans offer.

Både sympati och empati är etiskt neutrala.

Sympati i sig kan inte vara gott eller ont, men kan leda dig rätt. Sympati kan dock också leda dig fel. Om sympati är din kompass, kommer andra kunna få dig att sympatisera med det de vill. Om en fars småbarn omkommer p.g.a. att han överlastar sin smuggelbåt kan din ilska mot pappan (som bröt mot lagen och riskerade sin familj) maskeras av sympati för lidandet.

Vad "orsakar" då empati? Rent biologiskt, vad gör att vi skrynklar ihop ansiktet och suger in luft mellan tänderna när vi ser en tonåring ramla av sin skateboard?

Spiegelneuroner.

Vadå?

Spiegelneuroner, neuroner som speglar känslor.

När bebisar umgås med sina föräldrar och får den ovillkorliga kärleken de förtjänar utvecklar de spegelneuroner.

Dessa neuroner aktiveras när vi bl.a. ser en pensionär oskyldigt njuta av en nektarin. Dessa neuroner "speglar" då känslorna vi föreställer oss pensionären känner. Neuronerna aktiveras också om vi läser en text som beskriver sagda pensionär (lite som du gör just nu).

Å andra sidan, om bäbisen inte utvecklar spegelneuroner eller inte utvecklar dem ordentligt så har skeppet seglat. Spiegelneuroner kan inte utvecklas i större barn eller vuxna. En vuxen man utan spegelneuroner kan inte empatisera med andra. Han kan härma beteendet och skådespela empati, men han känner inte vad hans medmänniskor känner.

Empati måste börja med dig själv. Du kan inte fundamentalt sett ha mer empati för någon annan än du har för dig själv; då är det inte längre empati utan altruism, självuppooffring. Farligare dock är att ha mer empati för någon än de har för sig själva, det är ett recept för att döda din själ. Om ovillkorlig empati är en dygd så måste motsatsen (att ta andras empati utan att ge tillbaka) vara en synd. Om empati bara är en dygd om någon annan syndar blir världen lätt obalanserad. Om ovillkorlig empati inte är en dygd, slipper man denna motsägelse.

Sympati är inte en rättighet du är skyldig att ge andra. Precis som ärlighet och givmildhet är det en något som förtjänas genom att ges åter. Världen är full av farliga människor och människor som inte har något emot att använda andras sympati. Du känner säkert någon som bara uppvisar empati för att kunna kräva det åter.

Nu låter det säkert som att jag förespråkar två motsatta syner på empati; "Fortsätt inte ge din empati till folk som inte visar empati tillbaka" "Folk som kräver din empati efter att ha visat empati är utnyttjare"

Båda dessa idéer är kompatibla om man följer principen att empati är frivilligt, upp till dig. Om utnyttjaren hade visat dig sann empati hade hen blivit besviken när du inte empatiserat åter, men de hade inte krävt empati från dig. Du har ingen skyldighet att visa empati mot andra; vilket betyder att du inte måste visa empati mot de som vägrar visa det mot dig, och du måste inte visa empati mot de som visar det mot dig.

Det är upp till dig, du äger dina egna känslor. Livet är kort och du har inte ett ändlöst förråd av medkänsla att dela ut. Om du diskriminationslöst ger bort gåvan som är din sympati kommer du inte ha den kvar att ge till de som förtjänar den mest.

Föreställ dig ett sjukhus som hjälper de som inte tar hand om sig, då kommer du inte få vården du behöver när du behöver den mest. Vänta, jag får ett meddelande från chefen... vad sa du? det är så det funkar nu? Personalbrist och väntetider som närmar sig forna Sovjet?

Skrivent, inläsning:
Jacob Argelius

Om du som barn hör allt en hälsosam uppfostran innebär (du är älskad, du kan bli vad du vill, jag förlåter dig, jag är stolt över dig, etc.) kommer du att utveckla spegelneuroner

Det är dock självklart viktigt att ha principer och krav; utan interna regler är du lika lätt att utnyttja som någon med irrationella principer. Våra principer måste spegla verkligheten, och om vi har en intern princip som säger att vi måste visa sympati mot alla (särskilt de det är synd om) missar vi verkligheten att alla inte delar våra principer och andra vill dig ont. Om du är en av dem som visar empati utan diskrimination kommer vilken skrupellös skurk som helst kunna tömma dina fickor (både bildliga och bokstavliga)

Mytologierna runt sympati (sympati är dygd, empati kräver empati, alla är goda djupt nere, att hålla tillbaka empati är ondska) skapades inte av dig eller någon av de som håller de åsikterna idag, men de reproduceras likaså. Hur många av dina åsikter är dina egna? Det är dock ett annat ämne, jag återvänder till det då.

Om du som barn hör allt en hälsosam uppfostran innebär (du är älskad, du kan bli vad du vill, jag förlåter dig, jag är stolt över dig, etc.) kommer du att utveckla spegelneuroner, som är grunden till empati. Precis som ärlighet är empati nödvändigt för en moralisk människa och ett moraliskt samhälle, men inte tillräckligt.

Målet måste vara etik, inte empati/sympati. Människor vill vara goda, men om denna vilja utnyttjas kan folk bli övertygade om att sympati och tolerans är de högsta värderingarna man kan sträva mot.

"Tolerans är den sista dygden i ett döende samhälle."

Helsingborg för 75 år sedan

Det är lätt att glömma att det faktiskt fanns en tid innan man själv kom till världen. Man är så uppe i sitt att man tror att det som händer nu är för första gången. Men tittar man tillbaks lite i historien kan man konstatera att ju mer saker verkar förändras, ju mer förblir detsamma, vilket ni kan läsa om här.

Att bygga om Drottninggatan lever vi ju även idag med, 75 år senare. En insändare i Helsingborgs Dagblad av signaturen "Dixi" lät så här:

"Som en var kan konstatera, torde även de återstående almarna i Drottninggatan obönhörligen inom kort skatta åt förgängelsen. Förlusten är sannerligen inte att beklaga med tanke på det skick, vari de flesta träden befunnit sig under senaste år". Insändaren avslutas med: "För mig synes det vara av största vikt, att trottoaren vid östra husraden göres avsevärt bredare, så att nu rådande kaos och livsfarliga trafikförhållanden undviks."

Enligt förste stadsingenjör T Berghman var insändaren befogad. En utredning var redan igång och utöver att göra trottoaren bredare och plantera nya träd öppnade man för att flytta på spårvagnsspåren. Man kan inte låta bli att undra vad insändaren hade tänkt om dagens trafik om hen ansåg trafikförhållandena livsfarliga redan 1943.

Att flytta spårvagnsspåren skulle dock bli ett större problem än väntat då mängden resenärer ökade år efter år. Ungefär 90 000 extra resenärer åkte med Helsingborgs spårvagnar år efter år. I samma inlägg kan man också läsa om terrasshissen upp till Kärnan. Nästan 3000 använder hissen under året varav endast en sjättedel använder den för att åka ner, inte ens 1943 var folk så förtjusta i att gå upp för trapporna.

Det var inte bara Drottninggatan som var i ropet, även hamnområdet skulle göras om. En modell av området var på remiss, och på modellen var bl a Ångfärjestationen utbytt mot en annan byggnad, så inget nytt under solen...

Posten var också ett kärt ämne då som nu. Man ansåg att antalet brevbäringsturer skulle kunna minska till två turer från tre, förutsatt att brevbärarpersonalen effektivt skulle kunna utnyttjas. Resonemanget känns igen även idag.

Postutdelning på 40-talet

På lördagen den 19 december påstår en person ha köpt sig två stycken Wienerbröd som, efter privat vägning, vägde 26g och 18g.

"Ett Wienerbröd som har en annan vikt än 32½g eller 65g är ett kriminellt Wienerbröd... det blir något för prismsyndigheten att ta itu med" säger Gustaf Ekwall, ordförande i Helsingborgs konditoriförening och fortsätter: "Jag har lite svårt att föreställa mig hur ett Wienerbröd på 18g skall se ut, det syns väl knappt" fortsätter Ekwall. Kuponen som kunden hade med sig gällde "fullvuxna" Wienerbröd så Ekwall rekommenderar att den missnöjda konditoribesökaren sätter sig i förbindelse med kontrollmyndigheten om han inte vill nöja sig med att vända sig direkt till affären och begära rättelse.

Fortsätter man läsa Helsingborgs Dagblad december 1943 på tom mage märker man säkerligen priserna på grönsaker. Till exempel kostade ett kilo potatis 17 öre kilot och morötter 20 öre. Från 1943 till idag har svenska kronan inflaterats nästan 2000%.

Bland sidorna kan man också läsa om stryktipset, där 12 rätt ger högsta vinst. Inte ens stryktipset har undvikit inflationen, i dagens läge behövs 13 rätt, en ökning på 8,33 %.

Även om mycket av historien upprepar sig, befinner vi oss i alla fall inte i ett krigstillstånd, även om det råder mycket oro i omvärlden idag.

1943 gör kriget sig påmint när ett flygplan flyger över Helsingborg natten till den 18:e november. Livlig luftvärnseld följde från både svenska och danska sidan. Planen visade sig vara engelska. Utrikesdepartementet meddelar att England beklagar misstaget. Planen hade tydligen, p.g.a. dålig sikt, hamnat i svenskt luftrum.

Även om krigsmaskinen inte når hela vägen till Sverige gör eftereffekterna det. När soldater korsar gränser, slutar varor korsa gränser. "Julbordet tycks bli torftigt i år" skrev man i HD. Vintern 1943 fruktades kriget nöta på julens frukt och nötter. Varken spanska eller italienska apelsiner kom inte att nå fram p.g.a. krigssituationen. Det såg även dystert ut för nötter. En last fikon från Turkiet hade i vintern nått Bulgarien, men enligt Bror Olow kunde man inte hoppas att de hinner fram i tid.

En stark koppling till dagens läge är också flyktningarna. I november 1943 försökte två danska studenter paddla över till Helsingborg på natten. De fångades och dömdes i Köpenhamn till 18 månaders fängelse vardera. Dock lyckades ca 200 000 andra klara sig till Sverige under kriget.

Att Klippan kanske skulle bli en stad ansågs av många olämpligt. Det väckte oro från de som ville behålla bygdens status som idylliskt brukssamhälle.

Lyssna på artikeln här

Skrivent:
Chris Bergström

Skrivent, inläsning:
Jacob Argelius

Om ungdomens fritidsproblem skriver en "ung hälsingborgare" under Fri Talan. Han anser att ungdomen fått utstå mycket kritik under senare tid.

Han skriver: "Den välvilliga kritiken gentemot oss har endast varit en mask att dölja ett bristande intresse, att överskyla den stora slöhet och ansvarslöshet gentemot ungdomen som de äldre på många håll gjort sig skyldiga till!"

Ord och inga visor. När det handlar om möjligheten att utöva idrott hänvisar han till Idrottens Hus i Sandviken där man kunde utöva de flesta sporter under tak. "De hälsingborgare som har ansvaret i sin hand borde blygas vid en jämförelse" rasar han vidare och fortsätter: "Hur många gånger ha vi inte bett om att en skridskobana skulle anläggas. Nej då. Överstigliga hinder ha varit i vägen fastän det det mycket väl kunnat ordnats med lite god vilja."

Han verkar också tillhöra den skötsamma delen av ungdomarna, då han skriver så här om restaurang-dansen: "Den ungdom, som ej anser sig behöva sprit och kanske ogillar det det inbitna rökandet, har faktiskt ingenstans att taga vägen en lördagskväll eller söndagseftermiddag."

Så fritidsproblem är inget nytt. Och nu har väl det mesta blivit bättre även om det också i våra dagar kan bli bättre.

Vi avslutar med gänget som åtnjöt en enastående popularitet bland hälsingborgarna; **Skånska husarregementets, numera P 2:s musikkår**. Så länge den existerade var det "den centrala punkten i stadens musikliv". Ja, vissa saker ändras med tiden, annat återkommer. Men de har häftiga scenkläder...

Tänkvärt...

Grafik, inläsning:
Christian Ulf

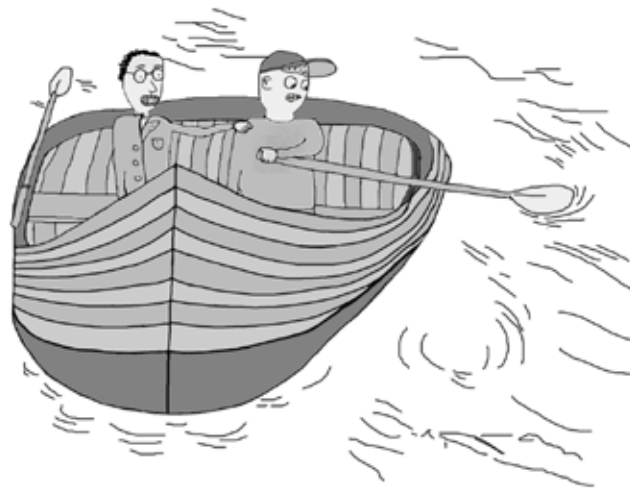

”Demokrati är konsten att
få cirkusen att fungera från
apburen.”

H L Mencken

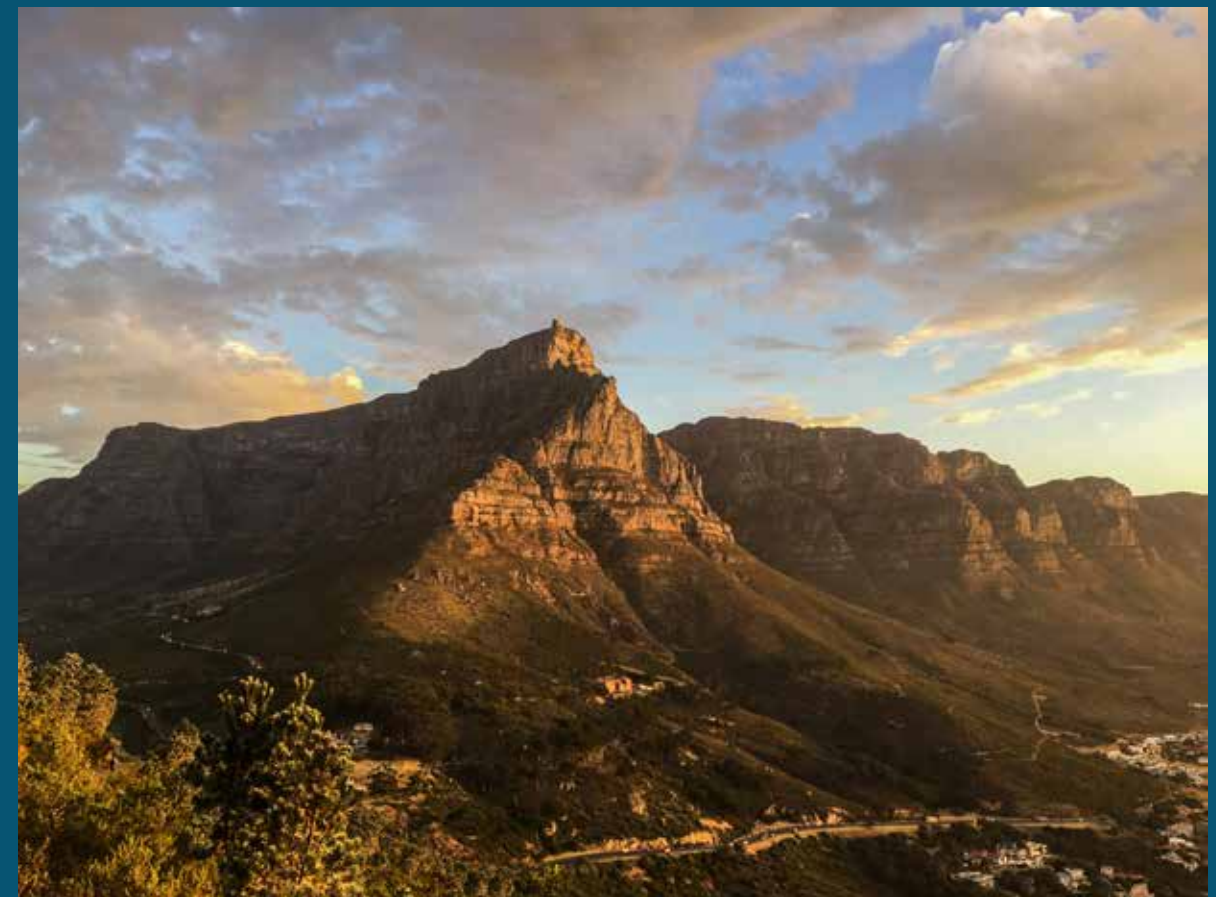
”När en politiker säger att vi
sitter i samma båt - så var på
din vakt. Det betyder att det
är du som ska ro.”

Wilhelm Moberg

”Inget här i världen är så rätt-
vist fördelat som förståndet
- alla tror att de har fått till-
räckligt.”

Jaques Tati

Taffelberget från berget Lion's Head i Cape Town, Sydafrika

Elefant i Krugerparken, Sydafrika

Foto:
Christopher Clarkson

Tänkt om framtiden...

Framtiden är ursäkten för alla dem
som inte vill göra något i nuet.

Harold Pinter

Nobelpristagare i litteratur

Med framsteg menar man mer
tempot än riktningen.

Thornton Wilder

Amerikansk författare

Det finns bara ett framsteg:
Skärpning av samvetet.

Thomas Niederreuther

Konstnär och författare

HELSINGBORG